

Fantastisk fostring

... vannflaten. Han lar hodet synke ned. Kjenner steinbunnen mot bakhodet. Det kjølige vannet mot kinnene. Krusningene som bryter i øregangene. Blindveien ender her.

Hun ser det med en gang hun senker boka. Fingrene hans trommer ikke mot pultplata. Lua er skjøvet bakover. Teksten har tatt tak.

- Det var der, liggende på steinene, med saltvann i ørene, jeg ble forfatter.

- Er du liksom Martin? spør han.

Hun går bort til vasken.

- Lukk øynene, sier hun og skrur opp springen. Lar svampen ligge under sildrende vann. - Tenk deg at du ligger i vannet, la de kjølige krusningene stryke over kinnet.

- Har det hendt på ordentlig? Han gir seg ikke.

- Jeg skriver ikke om hva som har skjedd, sier hun. Jeg skriver om det som kan skje.

- Hvorfor ble du forfatter?

- Det skyldes to ting. Ordene som fant følelsen av å ligge på steinbunnen mens vannet steg, og vissheten om de uendelige dypene.

- Og haiene!

Han er ivrig nå. Hun nikker.

- Ja, vi må ikke glemme rovdyrene.

- Hva var det andre?

- En lærer.

- Du ljuger.

- Ja, det er jobben min. Men sannheten skjuler seg mellom lagene med løgn.

Denne læreren fortalte om åpningen av gravkammeret til en egyptisk farao mot slutten av timen. Det var råspennende. Jeg lengtet etter neste historietime for å få vite om forbannelsen var virkelig.

- Forbannelsen?

*

Virkelig? Neida, det er ikke sant. Det hender hele tida. Møtet mellom eleven og ordene som åpner. De ordene finnes i bøkene. Du vet at de er der.

Hørt det før? Det har jeg også. Historiene om de gode forfatterbesøkene, og de dårlige (for de finnes også). Kanskje handler det litt om hvem som forteller historien, og om bakteppet den spinnes opp på. Så jeg lar den ligge. I stedet skal jeg skrive om bredde og balanse. Selv om det handler om det samme.

Når jeg snakker til lærere om barne- og ungdomslitteratur gir jeg dem alltid den samme utfordringen: Nevn ti nålevende norske barne- og ungdomsbokforfattere. Jeg har ennå ikke møtt en lærer som alene kan ramse opp ti navn!

Kanskje ikke noen krise. Det er bøkene som teller. Jeg kjenner meg sikker på at det finnes en bok som passer for hver eneste grunnskoleelev i hele Norge. Bredden i norsk barne- og ungdomslitteratur har aldri vært større. Og det er det som gjør meg betenkt. Om lærerne ikke vet hvem som skriver disse bøkene, hvordan skal de da finne dem?

Forutsetningen for å koble elev med bok er at læreren vet. Alle lærere! Kan du som norsklærer utfordre dine kolleger til å vite det du vet?

I en tid hvor det meste måles (og fortellingene om virkeligheten reduseres til reality) er det fristende å trekke inn i hoppbakken: Det handler ikke om hvor langt ned i bakken vi kommer. Det handler om hvor bredt vi hopper. Vi trenger mer enn kroppsfokusering og fysisk fostring. Vi trenger fantastisk fostring.

Det bringer meg til balansen. For hva skal ungene lese?

Vi trenger ankerfeste i kulturarven, og skal ikke forkaste klassikerne. Men skal nye verdener oppdages og oppleves nytter det ikke å rygge inn i framtida. Det må balanseres. Det er her forfatterbesøkene blir viktige. Det er dagens forfatterne som med sine historier speiler hverdagen til dagens unge. Med ulik form og ulikt innhold. Det finnes enkeltbøker som er både prisbelønte og gullkantede som salgsobjekter. Heller ikke de bøkene treffer alle. Derfor er bredden av boktilbudet viktig. Derfor må utvalget balansere. Derfor trenger vi alle forfatterne. Derfor er lærerne viktige, og vi er tilbake til utgangspunktet. Er du klar til å utfordre dine kolleger?